

Een heffing voor sociale projecten van voetbalclubs

Door de Europese Commissie en het Europese Parlement wordt momenteel intensief nagedacht over de toekomst van het voetbal. De vraag is of de ontwikkeling in Europa, net als in Amerika, vooral gedictieerd moet worden door marktwerking en winstmotieven, of dat Europa een eigen sociaal model voor de sport moet ontwikkelen.

Op veel plaatsen in Europa investeren voetbalclubs in sociale projecten. Hierbij gaat het om een breed scala aan activiteiten, zoals multiculturele straatvoetbaltoernooien, zomerkampen, campagnes tegen racisme of drugs, bevordering van bibliotheekbezoek en tweedekansonderwijs in het stadion. Een beschrijving van een groot aantal projecten wordt gegeven door Willems (Willems, 2004). In het kader wordt meer in het bijzonder ingegaan op enkele sociale projecten van FC Twente. Een programma dat wetenschappelijk is geëvalueerd is *Playing for Success*. Dit is een programma van de Engelse voetbalbond, de professionele voetbalclubs en de overheid. Via dit programma worden kinderen die minder goed presteren na schooltijd opgevangen in *Study Support Centres*. Deze zijn vaak gevestigd in de stadions van de clubs. Uit de evaluatie blijkt dat het programma positieve effecten heeft op onder meer vaardigheden als rekenen (Sharp et al., 2003). Bij de meeste projecten ontbreekt helaas een wetenschappelijke evaluatie. Er zijn echter vaak wel indicaties dat er bij deze projecten, mede door de uitstraling van clubs en spelers, successen worden geboekt (Willems, 2004). Binnen Europa zijn er verschillen ten aanzien van de mate waarin in sociale projecten wordt geïnvesteerd. Zo zijn er bijvoorbeeld in Nederland weliswaar een aantal interessante projecten (Poos, 2004), maar wordt hier niettemin toch minder gedaan dan in Engeland (Willems, 2004). Verder geldt overal dat als er (nog) meer geld beschikbaar zou zijn, er nog meer gedaan zou kunnen worden. Om een simpel voorbeeld te noemen: in ons land (maar ook elders) kampen veel amateurverenigingen tegenwoordig met grote problemen, die deels van financiële aard zijn. Financiële steun vanuit het betaalde voetbal, mogelijk gecombineerd met andere steun, zou voor de amateurverenigingen en daarmee ook voor de maatschappij zeer zinvol zijn. Tot nu toe komt dergelijke steun niet of nauwelijks van de grond.

Wij stellen daarom voor dat clubs nog meer geld aan sociale projecten gaan besteden. Meer specifiek zou elke Europese profclub verplicht kunnen worden om voor elke euro die het besteedt aan spelerssalarissen, ook een halve euro te besteden aan sociale projecten. Het gaat hierbij dus om een bestemmingsheffing, waarvan de opbrengst naar sociale projecten gaat. Daarbij geeft elke club de door de club zelf gegeneerde opbrengst uit aan door de club zelf te kiezen – en eventueel zelf uit te voeren – sociale projecten. De eerste twee miljoen euro aan salarissen worden van de heffing vrijgesteld. Er wordt geleidelijk naar het bedrag van een halve euro toegewerkt, bijvoorbeeld in jaarlijkse stappen van vijf cent.

Financiële effecten

Op het eerste gezicht zou men kunnen denken dat de heffing financieel gezien tot grote problemen voor de voetbalclubs kan leiden. Veel clubs hebben het immers financieel moeilijk. Zo bezien kunnen ze niet zomaar miljoenen euro's aan goede doelen besteden. Wie zo denkt, zou tot de conclusie kunnen komen dat ons voorstel onzinnig is. Maar men kan ook anders denken. De clubs uit het betaald voetbal verdienen tegenwoordig vele malen meer dan vroeger (Dobson & Goddard, 2001). Dit roept de vraag op of de clubs in principe niet veel meer dan vroeger geld kunnen vrijmaken voor sociale projecten. Een nadere analyse is dus zinvol.

Allereerst kan worden vastgesteld dat de laatste decennia een ding altijd hetzelfde is gebleven: de Europese profclubs maken, gemiddeld genomen, nauwelijks winst. Met andere woorden, de gestegen inkomsten zijn gepaard gegaan met een ongeveer even grote kostenstijging. Dit komt vooral door de stijging van de spelerssalarissen. Dat is ook goed verklaarbaar. Clubs willen graag een winnend eerste elftal. Dit deels vanwege de sportieve eer, maar daarnaast ook omdat sportief succes goed is voor de inkomsten. Daarom zal een club die meer inkomsten krijgt vooral proberen, middels het bieden van hogere salarissen, betere spelers te halen. Maar als alle clubs meer verdienen – zoals de laatste decennia in feite is gebeurd – dan volgen alle clubs dit voorbeeld. Daardoor gaat overal het salarispeil omhoog en krijgt de gemiddelde club ondanks de hogere inkomsten geen beter eerste elftal (Szymanski & Smith, 1997). Door de voorgestelde bijdrage aan sociale projecten zullen de clubs minder aan spelers kunnen betalen. Omdat dit voor alle clubs geldt, zullen overal de salarissen dalen. Alle clubs zien hun salariskosten dus

**TSJALLE VAN DER BURG
EN HENK NIJHOF**

Van der Burg is verbonden aan het Centre for European Studies van de Universiteit Twente. Nijhof was tot voor kort wethouder Sport en Onderwijs in Hengelo en is thans partijvoorzitter Groenlinks.

dalen en worden zo gecompenseerd voor de kosten van de sociale projecten. Financieel gaan de clubs er per saldo dus niet op achteruit.

Effecten op de kwaliteit van het voetbal

Hoewel de heffing tot een daling van de spelers-salarissen zal leiden, zal hierdoor het voetbal naar verwachting niet minder worden. Zoals eerder al is aangetoond door Cruiff en Beckenbauer, kan ook bij lagere salarissen dan de huidige aantrekkelijk voetbal worden gespeeld.

Daarbij kan overwogen worden om de verplichte sociale uitgaven voor de rijkere clubs relatief (dat wil zeggen in verhouding tot de uitgaven aan spelers-salarissen van een club) hoger te maken. Het gaat dan dus om een progressieve heffing. De rijke clubs houden daarbij relatief minder over om spelers te betalen. Dit zal de spanning in de competities verhogen. FC Twente wint dan iets vaker van PSV en PSV heeft wat meer kans tegen AC Milan. Het voetbal zou door een progressieve heffing dus aantrekkelijker kunnen worden.

Van der Burg en Prinz hebben op formele wijze aangetoond dat een progressieve belasting op spelers-salarissen de spanning inderdaad verhoogt. Daarbij is het voor wat betreft het effect op de spanning irrelevant of de opbrengst van de belasting naar de overheid gaat of door voetbalclubs zelf besteed wordt aan sociale projecten (Van der Burg & Prinz, 2005).

Aanpassing door de clubs

Door de genoemde geleidelijke invoering hebben de clubs voldoende tijd zich aan te passen. Ze zullen geleidelijk wat lagere salarissen gaan bieden. Mogelijk zullen enkele overambitieuze bestuurders dit niet kunnen opbrengen. Dit probleem kan worden opgelost door de clubs onder streng financieel toezicht te plaatsen.

Eventueel is er ook een andere oplossing: ons voorstel kan worden gecombineerd met een salarisplafond. Een salarisplafond bindt het bedrag dat een club aan spelerssalarissen mag besteden aan een maximum, dat bijvoorbeeld gelijk is aan een percentage van de inkomsten. Dit drukt de kosten. In een rapport dat de Portugese oud-minister Arnaut op 23 mei jongstleden aan de UEFA en de EU aanbood, wordt voor een dergelijke maatregel gepleit. De EU zou de maatregel, ondanks het feit dat deze de mededinging op de arbeidsmarkt verstoort, juridisch mogelijk moeten maken (Arnaud, 2006).

Een ander gevolg van een salarisplafond is dat (vooral de grote) clubs eindelijk eens flink winst kunnen gaan maken. Zeker voor aandeelhouders van beursgenoteerde clubs is dit aantrekkelijk. Daarom zou het redelijk kunnen zijn om ook de maatschappij van de door Arnaut voorgestelde uitzondering op de mededingingsregels te laten profiteren. Dit kan door het salarisplafond te koppelen aan de door ons voorgestelde verplichte bestedingen aan sociale projecten.

Sociale projecten van FC Twente

FC Twente participeert sinds ruim een jaar in sociale projecten in Hengelo, waar het trainingscentrum van de club ligt. Het bestuur wil zo een bijdrage leveren aan de lokale gemeenschap. Het werd daarbij geïnspireerd door voorbeelden in Engeland, waar profclubs al langer vrijwillig in sociale projecten investeren.

Een van de projecten betreft een samenwerking met het ROC van Twente. Hierbij worden jongeren die op school dreigen uit te vallen of al uitgevallen zijn, opgevangen in een speciale setting op het trainingscentrum. Door een gerichte aanpak én door de aanwezigheid van sportieve idolen op de locatie worden ze gestimuleerd de draad weer op te pakken. Mede door de connecties van FC Twente met het regionale bedrijfsleven is het mogelijk om alle deelnemers een stageplaats te geven. Van de eerste groep van twaalf deelnemers kan gemeld worden dat ze nu alle twaalf ofwel een opleiding volgen, ofwel een plekje hebben gevonden op de arbeidsmarkt. Inmiddels is een tweede groep van 24 deelnemers gestart.

Een van de problemen in de interculturele wijk naast het trainingscentrum is dat veel kinderen de weg naar reguliere sportverenigingen niet weten te vinden. Mede daarom is ook een ander project opgezet. Hierbij worden spelers en staf van FC Twente op basisscholen ingezet om de sportbeoefening te bevorderen en tevens aandacht te geven aan een gezonde levensstijl. De inzet van spelers en staf werkt ook hier extra motiverend. In hoeverre dit project ook op langere termijn effecten sorteert, kan nu nog niet gezegd worden, maar deelnemende scholen, kinderen en FC Twente zelf zijn erg enthousiast.

Tot slot wordt binnenkort een project opgestart in het kader van inburgering. Hierbij dienen profspelers met een niet-Nederlandse oorsprong als rolmodel. Ook hier kan de relatie van FC Twente met het regionale bedrijfsleven deuren openen, bijvoorbeeld naar werkervaringsplekken voor inburgeraars.

Door de Europese Commissie en het Europese Parlement wordt momenteel intensief nagedacht over de toekomst van het voetbal. De vraag is of de ontwikkeling in Europa, net als in Amerika, vooral gedictieerd moet worden door marktwerking en winst-motieven, of dat Europa een eigen sociaal model voor de sport moet ontwikkelen. Zoals in dit artikel betoogd kan, mede door de hier besproken heffing, goed voetbal op zeer sociale wijze worden geproduceerd. Tegelijkertijd blijft de marktwerking ook met een heffing in principe intact en hoeven de winsten niet kleiner te worden. Zo bezien is de voorgestelde heffing vanuit meerdere perspectieven aantrekkelijk.

LITERATUUR

- Arnaud, J.L (2006) *Independent European Sport Review 2006*, via: www.independentfootballreview.com/doc/A3619.pdf.
- Dobson, S. & J. Goddard (2001) *The Economics of Football*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Poos, H. (2004) *Voetbal heeft meer dan twee doelen*. Antwerpen/Amsterdam: Houtekiet.
- Sharp, C., J. Blackmore, L. Kendall, K. Greene, W. Keys, A. Macauley, I. Schagen & T. Yeshanew (2003) *Playing for Success, An Evaluation of the Fourth Year*. Slough: National Foundation for Educational Research.
- Szymanski, S. & R. Smith (1997) The English Football Industry: profit, performance and industrial structure. *International Review of Applied Economics*, 11(1), 135-153.
- Van der Burg, T. & A. Prinz (2005) Progressive taxation as a means to improve competitive balance. *Scottish Journal of Political Economy*, 52(1), 65-74.
- Willems, R. (2004) *Kan voetbal de wereld redden?* Antwerpen/Amsterdam: Houtekiet.